

Мазур Катерина Володимирівна, аспірантка Вінницького державного педагогічного університету ім.. М. Коцюбинського

ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОГО СМАКУ В ДОШКІЛЬНИКІВ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Анотація: У статті проаналізовано основні засоби формування художньо-естетичної компетентності старших дошкільників, що охоплює емоційно-чуттєвий, пізнавальний, практичний, ціннісний та творчий компоненти; обґрунтовано, що своєчасне спілкування з творами різних видів мистецтва (образотворчого, музичного, літературного, театрального, декоративно-ужиткового тощо), введення дитини у світ краси і гармонії сприяють її художньо-естетичному розвитку

Ключові слова: смак, художньо-естетичний смак, естетичне виховання

Мазур Екатерина Владимировна, аспирантка Винницкого государственного педагогического университета им .. М. Коцюбинского

ФОРМИРОВАНИЕ ХУДОЖЕСТВЕННО-ЭСТЕТИЧЕСКОГО ВКУСА В ДОШКОЛЬНИКОВ КАК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ ПРОБЛЕМА

Аннотация: В статье проанализированы основные средства формирования художественно-эстетической компетентности старших дошкольников, охватывает эмоционально-чувственный, познавательный, практический, ценностный и творческий компоненты; обосновано, что своевременное общения с произведениями разных видов искусства (изобразительного, музыкального, литературного, театрального, декоративно-прикладного и т.д.), введение ребенка в мир красоты и гармонии способствуют ее художественно-эстетическому развитию

Ключевые слова: вкус, художественно-эстетический вкус, эстетическое воспитание

Mazur Kateryna, Postgraduate Student of Vinnitsa State Pedagogical University named after M. Kotsyubynsky

FORMATION OF ART-AESTHETIC TASTE IN KINDERGARTEN AS A PSYCHOLOGICAL-PEDAGOGICAL PROBLEM

Abstract: The article analyzes the main means of forming artistic and aesthetic competence of senior preschoolers, covering emotional, sensual, cognitive, practical, value and creative components; it is substantiated that timely communication with works of different kinds of art (fine, musical, literary, theatrical, decorative and applied, etc.), introduction of the child into the world of beauty and harmony contribute to its artistic and aesthetic development.

Keywords: taste, artistic and aesthetic taste, aesthetic education

Мазур К.В. Формування художньо-естетичного смаку в дошкільників як психолого-педагогічна проблема/ Особистісно-професійний розвиток майбутнього вчителя: Матеріали всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Вінниця, 29-30 листопада 2017 року). – Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2017. – с. 75-78.

В умовах становлення та розвитку української держави, реформування економічних та суспільно-культурних галузей життя особливої актуальності набуває проблема виховання духовно-культурної особистості. Національною доктриною розвитку освіти в Україні у XXI столітті визначено пріоритетними завдання: «створення умов для розвитку особистості і творчої самореалізації кожного громадянина України, виховання покоління людей, здатних оберігати й примножувати цінності національної культури та громадянського суспільства...» [1]. Однією з найважливіших складових духовно-культурного розвитку особистості людини, здійснення якої повинна забезпечувати держава, є її естетичне виховання.

Формування художньо-естетичної культури, творчих здібностей особистості, виховання естетичних смаків, почуттів, потреб набуває особливої значущості саме в дошкільному віці, оскільки знання, вміння та навички, отримані в ранньому дитинстві, значним чином впливають на подальший розвиток дитини. Завдання та шляхи реалізації естетичного виховання дітей дошкільного віку визначені Законом України «Про дошкільну освіту», Національною державною комплексною програмою естетичного виховання та Базовим компонентом дошкільної освіти[^] проектом «Дошкілля». Особлива увага акцентується на необхідності організації цілеспрямованого ознайомлення дітей із різними видами мистецтва в контексті загальнолюдської та національної культури. Підвищення якості естетичного виховання дошкільників у сучасних умовах значною мірою залежить від вивчення, узагальнення та творчого переосмислення історико-педагогічного досвіду та подальшого використання

окремих його положень у дошкільних навчальних закладах.

Різним аспектам проблеми естетичного виховання дітей присвячено історико-педагогічні праці З.Борисової, В.Ворожбіт, Т.Грищенко, Л.Жербіної, І.Зарудної, А.Калениченко, О.Котикової, Є.Марченка, О.Овчарук, А.Омельченко, Т.Тюльпи, О.Федорової. Внесок видатних вітчизняних освітян минулого у вирішення окремих проблем естетичного виховання підростаючого покоління розкрито в роботах Н.Дем'янка, О.Джус, Л.Іванової, С.Морозової, С.Процика, О.Пшеврацької, Ш.Рзаєва, Н.Роман, В.Сергєєвої, А.Соколової, Є.Федотова, І.Фрайта та інших. Питання естетичного виховання дітей і молоді у теорії та практиці зарубіжної педагогіки розглянуто в дослідженнях П.Брайловської, О.Іонової, М.Лещенко, Г.Ніколаї, І.Сташевської, О.Тимошенко.

Проблемі удосконалення змісту естетичного виховання дітей і молоді в сучасних навчальних закладах, пошуку його нових нетрадиційних форм, методів і прийомів присвячено наукові дослідження та методичні розробки Л.Артемової, А.Богуш, Е.Белкіної, Л.Коваль, С.Колесникова, О.Кононко, В.Кьона, Н.Лисенко, Н.Манжелій, Л.Масол, Т.Науменко, В.Пабат, Л.Покроєвої, Ю.Полянського, О.Рудницької, Г. Сухорукової, Л.Фесюкової, Н.Фоломєєвої, Г.Шевченко, А.Шевчук. Питання освіти дошкільних працівників в історії вітчизняної педагогіки, а також естетичної підготовки майбутніх учителів і вихователів відображено у дослідженнях М.Євтуха, І.Зязюна, І.Ларіної, К.Лисяка, С.Мельничука, Г.Падалки, Г.Підкурганної, В.Попової, Т.Слободянюк, Т.Танько, І.Улюкаєвої та інших.

Проте історіографічний огляд наукових праць дозволяє зробити висновок, що на сьогодні в педагогічній науці недостатньо повно проаналізовано проблему формування естетичного смаку дітей дошкільного віку засобами різних видів мистецтва та природи в історичній ретроспективі!.

Освіта в контексті культури (у взаємозв'язку з культурою як явище та феномен культури) передбачає орієнтацію на загальнолюдські цінності, світову і національну духовну культуру, гуманітаризацію змісту, опанування гуманістичними технологіями освіти та виховання, створення у дошкільних освітніх закладів сприятливого креативно-розвивального середовища для розвитку особистості; здатної до творчої самореалізації [2, с. 12]. У дитини природою закладено схильність все сприйняти. Саме тому кожна дитина природжений художник саме. В дитині закладено всі основні риси естетичних здібностей: безпосередність, емоційність, виразність, відкритість світу, кокетування, гра. Безпосередній вияв у дитини її внутрішнього життя є повнотою естетичного самовираження [3, с. 35^36].

У дитинстві естетичні здібності співіснують з естетичними потребами, а

спеціальне формування естетичних потреб, духовні потреби в естетичних переживаннях невід'ємні від формування здібностей до естетичної діяльності. Така «естетична зустріч» здібностей з потребами створює передумову для розвитку творчості та формування художньо-естетичного смаку дитини.

У дітей рано складається власна «картина світу». Вона не є досконалою, але є цілісною. Цю цілісність треба зберегти. Шлях до цього ми бачимо у розвитку художньо-образного асоціативного мислення та вміння бачити навколишнє життя очима художника. Необхідно розвивати вміння бачити реальне життя. «Ялинка, берізка, небо і земля можуть бути різного кольору і різної форми, це означає, що не слід давати схему, яку дитина буде повторювати все життя. Шлях радості, творчого мислення, який задано, не породжує здатності бачити, а навпаки - приводить до отупіння зору, мислення і таке інше. Це найбільша небезпека. Треба відходити від схем, які нав'язуються дорослими і в кольорі, і в формі, в умінні радісно, як художник, сприймати навколишній світ. Цього вчити не просто. Необхідно спочатку вчити вихователів», - зазначав М. Йєменський [4, с. 35]. Багато залежить від грамотного, на науковій основі підбраного змісту образотворчої діяльності для розвивального спілкування з дитиною.

Дуже важливою є робота з батьками, адже якщо у сім'ї не звергається увага на прекрасне, не цінується мистецтво, то і дитина буде позбавлена можливості набути естетичного смаку. Батьки є першовідкривачами дитячої душі, першими людьми, які вкладають у дитину знання про навколишній світ; і те, як вони це роблять, впливає на подальший розвиток малюка. На нашу думку, необхідно звертати увагу на красу якнайраніше і не лише вихователі повинні піклуватися про це. Відомо, що дитина не буде сприймати серйозно те, чого не бачить вдома, оскільки батьки є для неї найголовнішими авторитетами. Співпраця дитячого садка з сім'єю є запорукою того, що дитина розвиватиметься в гармонії, у неї формуватимуться стійкі естетичні погляди та в подальшому художньо-естетичний смак. Це дуже тендітна та відповідальна робота, якій повинно надаватися особливого значення, оскільки ми виховуємо майбутнє покоління, майбутню культуру нашої нації.

Список використаних джерел

1. Національна доктрина розвитку освіти в Україні у XXI столітті [Електронний ресурс] - Режим доступу. URL: <http://www.uznaem-kak.ru/nacionalna-doktrina-rozvitku-osviti-uk>.

2. Сухорукова Г.В. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі. / Г.В. Сухорукова, О.О. Дронова, Н.М.

Голота, Л.А. Яниур. Підручник. За заг. ред. Г,В. Сухорукової. - К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. -248 с.

3. Торшилова ЕМ. Развитие эстетических особенностей детей 3-5 лет. (Теория и диагностика) / Е.М. Торшилова. — М.: Просвещение, 1993. — 328 с.

4. Неменский М.Б. Мудрость красоты: О пробл. эстет, воспитания : Кн. для учителя / М.Б. Неменский. - М.: «Просвещение», 1987.- 286с.